

KVARTALSRAPPORT

3. KVARTAL 2018

Konsernsjefen har ordet

I et raskt skiftende marked hevder Posten Norge seg med gode kundeløsninger og stor omstillingsevne.

Justert driftsresultat for 3. kvartal er på 126 mill. kroner, som er 4 mill. kroner lavere enn på samme tid i fjor. Driftsinntektene har falt til 5 643 mill. kroner i 3. kvartal, 164 mill. kroner lavere enn 3. kvartal 2017. Både inntektsfallet og resultatet må sees i lys av tiltagende fall i brevvolumene.

Konsernet har så langt i år hatt vekst innen pakker og gods både i og utenfor Norge. Dette sammen med ny terminalstruktur og nye produksjonsprosesser har gitt positiv effekt for logistikksegmentet. Det er gledelig at vi i 3. kvartal nå kan begynne å se effekter av de varslede effektiviseringstiltakene på flere områder, og at justert resultat for logistikksegmentet er bedre enn samme kvartal i fjor. Det samlede resultatet for logistikkområdet er imidlertid fortsatt ikke på tilfredsstillende nivå, og arbeidet med forbedringstiltak fortsetter.

Hittil i år har den adresserte brevposten falt 12,5 prosent – som er rekordhøyt. For 3. kvartal 2018 var fallet på 15,5 prosent. Dette presser frem behovet for videre omstillinger av postnettet. Hver husstand mottar nå kun tre adresserte brevsendinger i uken, og da er det ikke lenger grunnlag for daglig postomdeling. For aktører med spesielle behov, for eksempel avisene, er det nødvendig å finne andre alternative løsninger.

Regjeringen foreslår å bevilge 534 mill. kroner til statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme posttjenester i statsbudsjettet for 2019. Dette er i tråd med Postens forhåndsberegninger, men Posten må også få handlefrihet til å fortsette å tilpasse oss til markedsutviklingen. Jeg forventer at forslaget til endringer i postloven blir lagt frem og behandlet i Stortinget i høst. Det er nødvendig for at vi skal få tilstrekkelig tid til å omstille oss til postomdeling annenhver dag fra 2020.

Færre faste omdelingsdager er ikke til hinder for gode løsninger for netthandel også i fremtiden. Forbrukerne ønsker valgfrihet, og vi utvikler nye tjenester tilpasset nye brukerbehov. Jeg mener det er riktig av regjeringen å opprettholde mva-fritaket for privat vareimport (350-kronersgrensen) frem til enkle og rimelige løsninger for fortolling av enkeltsendinger er på plass, noe EU planlegger for til 2021.

Både i Norge og i de nordiske landene for øvrig forventes det økt økonomisk vekst fremover. Denne veksten skal vi dra nytte av.

Tone Wille
Konsernsjef/CEO

KVARTALSRAPPORT

3. KVARTAL 2018

Hovedtrekk 3. kvartal 2018

Konsernets omsetning i 3. kvartal var 5 643 mill. kroner, en reduksjon på 2,8 prosent sammenlignet med 3. kvartal 2017. Justert driftsresultat ble i 3. kvartal 126 mill. kroner. Dette var om lag på samme nivå som i samme periode i fjor, men er fortsatt ikke tilfredsstillende.

For logistikksegmentet var det en resultatforbedring fra samme kvartal i 2017. Iverksatte forbedringstiltak gir som ventet mer kostnadseffektiv drift.

I postsegmentet ble det en resultatnedgang i 3. kvartal sammenlignet med samme periode i fjor. Reduksjonen skyldtes hovedsakelig volumfall for adressert post. Statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme posttjenester var imidlertid høyere enn i 3. kvartal 2017 og dempet effekten av volumfallet.

Omsetningen hittil i 2018 ble 17 487 mill. kroner, en nedgang på 2,6 prosent sammenlignet med samme periode i 2017. Nedgangen skyldtes hovedsakelig salg av virksomhet og fall i brevolum. Organisk vekst hittil i 2018 ble positiv med 1,1 prosent som følge av økt omsetning i logistikksegmentet. Justert driftsresultat ble 284 mill. kroner, en nedgang på 93 mill. kroner i forhold til samme periode i 2017. Hittil i 2018 var det resultatnedgang i både logistikk- og postsegmentet sammenlignet med fjoråret.

Logistikksegmentet hadde i starten av 2018 ekstra kostnadsbelastninger knyttet til vinterens værutfordringer, samt omlegging til ny terminalstruktur og innføring av nye produksjonsprosesser for pakker og gods i Norge. Resultatforbedringen i 3. kvartal viser at de planlagte tiltakene begynner å gi effekt i deler av virksomheten. I 3. kvartal har det også vært økt produktivitet innen pakker og gods i Norge, samt vekst både i og utenfor Norge.

I postsegmentet fortsatte brevolumet å falle. Hittil i 2018 har volumet for adressert brevpost falt med 12,5 prosent. Dette bidro til resultatnedgang til tross for at kostnadseffektiviseringer har blitt gjennomført i større omfang enn planlagt.

Resultat før skatt hittil i 2018 ble 286 mill. kroner, en nedgang på 88 mill. kroner i forhold til samme periode i 2017. Avkastningen på egenkapitalen (ROE) ble 5,3 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2018, en forbedring på 4,7 prosentpoeng i forhold til samme periode i fjor. Ved utgangen av 3. kvartal 2018 ble avkastningen på investert kapital (ROIC) 8,4 prosent, en nedgang på 0,4 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2017.

Resultatutvikling (Urevidert)

Q3 2018	Q3 2017		Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
5 643	5 807	Driftsinntekter	17 487	17 959	24 678
285	309	Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	777	885	1 386
126	130	Justert driftsresultat	284	377	703
116	159	Driftsresultat (EBIT)	328	416	692
(16)	(28)	Netto finans	(42)	(43)	(71)
100	131	Resultat før skatt	286	373	621
76	91	Resultat etter skatt	221	278	388

For beskrivelse av alternative resultatmål benyttet i kvartalsrapporten, se eget vedlegg
Se sammendratt resultatregnskap

Nøkkeltall (Urevidert)

		30.09 2018	30.09 2017	Året 2017
Justert drifts-margin	%	1,6	2,1	2,8
Driftsresultat (EBIT)-margin	%	1,9	2,3	2,8
Egenkapitalandel	%	39,5	39,3	37,6
Avkastning på investert kapital/ROIC*	%	8,4	8,8	9,8
Egenkapitalavkastning (etter skatt)*	%	5,3	0,6	6,3
Netto rentebærende gjeld (fordring)		575	520	(176)
Investeringer, ekskl. oppkjøp		652	645	959

For beskrivelse av alternative resultatmål benyttet i kvartalsrapporten, se eget vedlegg
*Siste 12 måneder

Balanse (Urevidert)

	30.09 2018	31.12 2017
EIENDELER		
Anleggsmidler	8 746	8 850
Omløpsmidler	7 302	8 112
Eiendeler	16 048	16 962
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	6 344	6 375
Avsetninger for forpliktelser	1 472	1 505
Langsiktig gjeld	2 971	3 096
Kortsiktig gjeld	5 262	5 986
Egenkapital og gjeld	16 048	16 962

Balanse

Nedgang i eiendeler skyldtes i hovedsak salget av Bring Citymail Sweden i første kvartal, reduserte fordringer og nedgang i likvide midler som følge av nedbetaling av driftsrelatert gjeld.

Nedgang i kortsiktig gjeld på 724 mill. kroner sammenlignet med 31. desember 2017 skyldtes, i tillegg til avgang Bring Citymail Sweden, hovedsakelig betaling av leverandørgjeld og annen driftsrelatert gjeld.

Kontantstrøm (Urevidert)

Q3 2018	Q3 2017		Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
388	18	Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	107	(36)	592
(173)	(177)	Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(685)	16	88
(189)	76	Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	62	1 026	1 382
26	(84)	Sum endring likvide midler	(516)	1 005	2 062
3 395	2 964	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	3 937	1 875	1 875
3 421	2 880	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	3 421	2 880	3 937

Kontantstrøm

Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter hittil i år var positiv med 107 mill. kroner. Økningen fra samme periode i 2017 skyldtes i hovedsak en positiv effekt av høyere netto inn- og utbetaling fra kunder og leverandører og lavere betalte skatter enn i fjor.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter hittil i 2018 var negativ med 685 mill. kroner. Dette skyldtes i hovedsak løpende driftsinvesteringer, og kontanteffekt fra salg av virksomheten Bring Citymail Sweden. Hovedtyngden av driftsinvesteringene var relatert til bygging av logistikkentre, samt IT-investeringer. I 2017 var kontantstrøm fra investeringsaktiviteter positiv som følge av innbetaling fra salg av selskaper og eiendommer.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter hittil i år var positiv med 62 mill. kroner. Økt trekk på kassekreditt bidro positivt, samtidig ble det betalt rentebærende gjeld og utbytte til staten.

Marked og utvikling per segment (urevidert)

LOGISTIKK

Segmentet består av divisjonene E-handel og logistikk, Internasjonal logistikk og Ekspress. Divisjon E-handel og logistikk har ansvaret for alle pakkeproduktene mot e-handelskundene, i tillegg til stykk- og partigods, termo og lager i Norge. Divisjon Internasjonal logistikk har ansvaret for industrielt direktegodt og bransjeløsninger for industri- og offshorekunder. Divisjon Ekspress har nordisk ansvar for tjenesteområdene ekspress og hjemlevering. Se for øvrig årsrapport 2017 note 1 for ytterligere beskrivelse.

Q3 2018	Q3 2017		Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
4 242	4 038	Driftsinntekter	12 604	12 153	16 533
182	173	Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	334	334	497
87	77	Justert driftsresultat	45	65	129

Logistikksegmentet økte omsetningen med 451 mill. kroner hittil i 2018. Organisk vekst var 4,9 prosent. Den norske logistikkvirksomheten hadde solid vekst innen bedriftspakker, gods og internasjonal spedisjon og transport. Både i Norge og utenfor Norge var det god vekst i netthandel til private, for hjemlevering og budtjenester. Omsetningen innenfor offshore viste en bedre utvikling i siste kvartal, men var fortsatt preget av lav aktivitet i oljesektoren.

Justert driftsresultat for segment Logistikk var 45 mill. kroner hittil i år, 20 mill. kroner svakere enn samme periode i 2017. Resultatet var preget av en svak start på året, hovedsakelig som følge av ekstra ressursbruk ved innkjøring av ny terminalstruktur. De siste månedene har vist en positiv trend med økt produktivitet i det norske pakke- og godsnettverket, og resultatet for 3. kvartal var bedre enn tilsvarende periode i fjor. Pakkevirksomheten utenfor Norge hadde også solid lønnsomhetsforbedring som følge av høy vekst. Det var fortsatt lønnsomhetsutfordringer i deler av virksomheten forøvrig.

Det norske pakke- og godsnettverket er i en omfattende omleggingsprosess som vil pågå frem til 2020. Det gjennomføres omfattende forbedringstiltak for å få en mer kostnadseffektiv drift. Per 3. kvartal 2018 viser resultatene at de varslede tiltakene begynner å gi effekt.

POST

Segmentet består av divisjon Post. Divisjon Post har ansvar for de tradisjonelle posttjenestene i Norge (herunder leveringspliktige tjenester). Se for øvrig årsrapport 2017 note 1 for ytterligere beskrivelse.

Q3 2018	Q3 2017		Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
1 770	2 156	Driftsinntekter	5 986	6 965	9 694
139	166	Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	587	674	1 152
76	84	Justert driftsresultat	387	440	843

Hittil i 2018 ble adressert brevvolum i Norge redusert med 12,5 prosent. Det offentlige hadde en volumnedgang på 27 prosent, mens bank- og finansnæringen hadde en volumnedgang på 15 prosent. Nedgangen i adressert volum var større enn forventet, og har tiltatt i siste kvartal med et fall på 15,5 prosent.

Omsetningen hittil i år ble redusert med 979 mill. kroner sammenlignet med 2017. Hovedårsakene var volumnedgang, salg av Bring Citymail Sweden og inntektsreduksjon som følge av innføring av én adressert brevstrøm fra 1. januar 2018.

Justert driftsresultat hittil i år ble 387 mill. kroner, en reduksjon på 53 mill. kroner sammenlignet med 2017. Statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme posttjenester var 258 mill. kroner høyere enn samme periode i fjor. Staten betaler nå fullt ut for merkostnadene ved å opprettholde fem dagers postomdeling i hele landet. Stortinget har bevilget totalt 507 mill. kroner til statens kjøp av leveringspliktige ulønnsomme posttjenester for 2018. Kostnadstilpasninger i driften var ikke tilstrekkelig til å kompensere for den store nedgangen i adressert brevvolum.

Innføringen av én adressert brevstrøm fra årsskiftet er gjennomført som planlagt, og innteks- og kostnadsutviklingen er som forventet. Siste fase av nytt produksjonsopplegg ble implementert i slutten av 3. kvartal og full resultateffekt av omleggingen oppnås først i siste kvartal 2018.

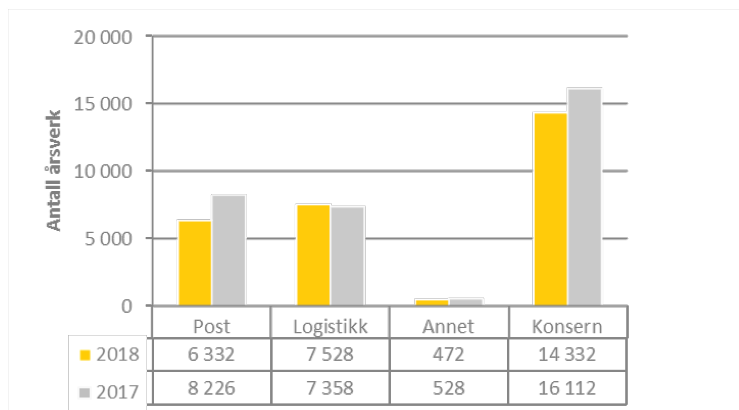
I 3. kvartal var 91,5 prosent av adressert post fremme innen 2 dager, godt over kravet på 85 prosent. Hittil i år var andelen brevpost fremme innen 2 dager 90,3 prosent.

Andre forhold

HMS

Bemanning

Bemanningen i konsernet per 3. kvartal 2018 var på 14 332 årsverk, en reduksjon på 1 780 årsverk sammenlignet med tilsvarende periode i 2017. I segment Post ble bemanningen redusert med 1 894 årsverk, i hovedsak knyttet til salg av Bring Citymail Sweden og reduksjon innenfor postomdeling og produksjon. I segment Logistikk økte bemanningen noe som følge av nytt distribusjonssenter ved Arlanda, Stockholm.

Sykefravær og personskader

Konsernet har en målsetning om et helsefremmende arbeidsmiljø der ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet. Konsernets systematiske HMS-arbeid har gitt gode resultater, der både antall personskader og sykefraværet er betydelig redusert gjennom de siste årene.

I 3. kvartal 2018 var sykefraværet for konsernet 5,6 prosent, en økning med 0,3 prosentpoeng sammenlignet med 3. kvartal 2017. Sykefraværet siste 12 måneder var uforandret fra forrige år på 6,0 prosent.

Totalt antall personskader per million arbeidede timer (H2) var 9,1 i 3. kvartal 2018, en økning på 2,8 fra samme periode i 2017. Skadefrekvensen siste 12 måneder økte fra 7,9 per september i fjor til 10,0 per september i år. Arbeidet med å forsterke konsernets sikkerhetskultur fortsetter, og det er blant annet iverksatt en ny konsernfelles sikkerhetskampanje. I tillegg vil det være ekstra fokus på å granske skader og nestenulykker som har høyt skadepotensial.

Likestilling og mangfold

Mangfold bidrar til økt trivsel, innovasjon og prestasjon. Posten har satt seg mål for arbeidet med etnisk mangfold frem mot 2020, der utgangspunktet er at konsernet skal gjenspeile samfunnet for øvrig og få flere med flerkulturell bakgrunn i stillinger innen ledelse, stab og administrasjon. Et av tiltakene er «mentorprogrammet for arbeidsledige innvandrerkvinner», hvor interessen har vært så stor at Posten har valgt å utvide programmet med flere deltakere.

Posten har også en uttalt ambisjon om at kjønnsbalansen blant ledere gjenspeiler fordelingen totalt i konsernet. Det legges vekt på kjønnsbalanse ved rekruttering, i utvelgelse til utviklings- og lederprogrammer, samt i etterfølgerplanlegging.

Posten arbeider videre med ytterligere tiltak innenfor likestilling og mangfold.

Ytre miljø

Konsernet har stort fokus på å redusere CO₂-utslipp, lokal forurensing og støy i byene, og har allerede utslippsfri distribusjon av brev og små pakker i 43 norske byer. Neste steg er å få til utslippsfri distribusjon av pakker og gods til næringslivet i byene. Dette er utfordrende da det er få tilgjengelige elektriske kjøretøy i dette segmentet. Konsernet vurderer løpende nye måter for distribusjon, og har gått til innkjøp av elektriske lastesykler som skal testes ut i Oslo og Trondheim. Det er også lansert "Hemleveranser med nollutslapp" med elbiler og elektriske lastesykler i Stockholm, Göteborg, Malmø og København.

Oslo ble kåret til europeisk miljøhovedstad i 2019 og Posten og Bring er en av partnerne.

Fremtidsutsikter

Produksjonsveksten i norsk økonomi har tiltatt. Høyere aktivitet i oljesektoren, utbygging av infrastruktur og digitalisering bidrar til veksten. Det er forventet høyere prisvekst fremover, hvor særlig varehandelen og oljeleverandørnæringen trekker opp. Det er også positive vekstutsikter i svensk økonomi. Etterspørselen etter logistikktenester øker erfaringsmessig i takt med veksten i økonomien, og gunstige konjunkturer bidrar til bedre markedsutsikter for logistikkbransjen. Fallet i volumet av adressert post forventes å fortsette påvirket av økt digitalisering både i privat næringsliv og offentlig sektor.

Omsetningsutviklingen i konsernets logistikkvirksomhet viste solid vekst hittil i 2018. Lønnsomheten er fortsatt ikke tilfredsstillende, men 3. kvartal viste forbedring sammenlignet med starten av året. De iverksatte tiltakene forventes gradvis å styrke lønnsomheten i logistikksegmentet.

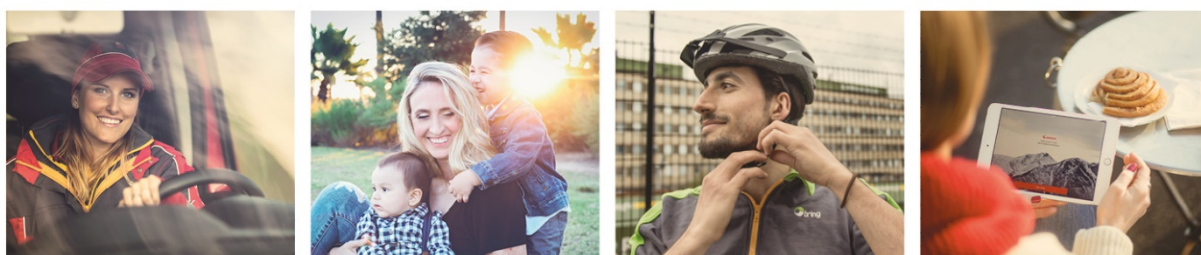
Det tiltagende fallet i adressert postvolum bekrefter at endringene må skje stadig raskere. Postlovens krav om daglig postomdeling innebærer betydelige strukturelle kostnader. Som følge av dette vil regningen til Staten øke betydelig fremover dersom Posten ikke får handlefrihet til å fortsette tilpasning til markedsutviklingen. Et nødvendig neste steg er å gå fra postomdeling fem dager i uken til annenhver dag i hele landet. For å kunne iverksette omleggingen i 2020 med tilstrekkelig tid til å gjennomføre en god omstillingsprosess må alle politiske og regulatoriske forhold avklares i 2018. Posten forventer at forslaget til endringer i postloven som regjeringen varsler i statsbudsjettet, blir lagt frem og behandlet i Stortinget høsten 2018. Dersom endringen vedtas av Stortinget vil dette være den største personalmessige omleggingen i Postens historie.

Irene Egset er ansatt som CFO i Posten Norge og tar over for finansdirektør Ulf Aass som har vært konstituert i stillingen. Egset tiltrer 1. januar 2019.

Oslo, 25. oktober 2018

Styret i Posten Norge

FINANSIELL RAPPORT

3. KVARTAL 2018

Sammendratt resultatregnskap

Q3 2018	Q3 2017	Note	Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
5 643	5 807	Driftsinntekter	17 487	17 959	24 678
2 494	2 489	Vare- og tjenestekostnader	7 418	7 563	10 317
2 019	2 142	Lønn og personalkostnader	6 637	6 949	9 451
159	179	Avskrivninger	492	508	683
	2	Nedskrivninger immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	5	2	59
845	867	Andre driftskostnader	2 656	2 563	3 524
5 517	5 679	Driftskostnader	17 207	17 584	24 034
(10)	46	Andre inntekter og (kostnader)	40	61	57
	(15)	Inntekt fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	8	(20)	(9)
116	159	Driftsresultat	328	416	692
(16)	(28)	Netto finansinntekter og (kostnader)	(42)	(43)	(71)
100	131	Resultat før skatt	286	373	621
24	40	Skattekostnad	65	95	233
76	91	Resultat etter skatt	221	278	388
74	89	Kontrollerende eierinteressers andel av resultatet	217	275	382
3	2	Ikke- kontrollerende eierinteressers andel av resultatet	3	3	6

Sammendratt oppstilling av totalresultat

Q3 2018	Q3 2017		Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
76	91	Resultat for perioden	221	278	388
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat			
		Pensjon			(26)
		Sum poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat			(26)
		Poster som senere vil bli reklassifisert til resultat			
		Omregningsdifferanser			
(3)	15	Sikring av utenlandske enheter	57	1	2
11	(20)	Omregningsdifferanser fra utenlandske enheter	(122)	13	130
8	(5)	Sum omregningsdifferanser	(65)	14	131
	6	Kontantstrømsikring	4	(2)	(3)
8	1	Sum poster som senere vil bli reklassifisert til resultat	(61)	12	128
		Endret skattesats			(6)
8	1	Utvidet resultat	(61)	12	96
84	92	Totalresultat	160	291	483
		Totalresultat fordeler seg som følger			
82	90	Kontrollerende eierinteresser	157	288	477
3	2	Ikke-kontrollerende eierinteresser	3	3	6

Sammendratt balanse

	Note	30.09 2018	31.12 2017
Immaterielle eiendeler	2	2 146	2 118
Utsatt skattefordel		266	281
Varige driftsmidler	2	5 774	5 794
Andre finansielle anleggsmidler		560	657
Anleggsmidler		8 746	8 850
Varebeholdninger		13	14
Rentefrie kortsiktige fordringer		3 822	4 054
Rentebærende kortsiktig fordringer		46	107
Likvide midler		3 421	3 937
Omløpsmidler		7 302	8 112
Eiendeler		16 048	16 962
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital		3 120	3 120
Annen egenkapital		3 191	3 233
Minoritetsinteresser		32	22
Egenkapital	3	6 344	6 375
Avsetning for forpliktelser		1 472	1 505
Rentebærende langsiktig gjeld	4	2 954	3 072
Rentefri langsiktig gjeld		17	24
Langsiktig gjeld		2 971	3 096
Rentebærende kortsiktig gjeld	4	1 042	689
Rentefri kortsiktig gjeld		4 113	5 158
Betalbar skatt		106	138
Kortsiktig gjeld		5 262	5 986
Egenkapital og gjeld		16 048	16 962

Sammendratt egenkapitaloppstilling

	Kontrollerende eierinteresser						Ikke-kontrollerende eierinteresser	Total egenkapital
	Aksje-kapital	Over-kurs	Sikrings-reserve	Omregn-differanse	Opptjent egen-kapital	Annen egen-kapital		
Egenkapital 01.01.2017	3 120	992		183	1 602	2 777	14	5 912
Årsresultat					382	382	6	388
Utvidet resultat			(3)	131	(32)	96		96
Totalresultat			(3)	131	350	477	6	483
Utbytte					(19)	(19)	(2)	(21)
Tilgang ikke kontrollerende eierinteresser							15	15
Øvrige endringer i egenkapital					(3)	(3)	(11)	(14)
Egenkapital 31.12.2017	3 120	992	(3)	314	1 930	3 233	22	6 375
Egenkapital 01.01.2018	3 120	992	(3)	314	1 930	3 233	22	6 375
Årsresultat					217	217	3	221
Utvidet resultat			4	(65)		(61)		(61)
Totalresultat			4	(65)	217	157	3	160
Utbytte					(194)	(194)	(4)	(198)
Tilgang ikke kontrollerende eierinteresser							10	10
Øvrige endringer i egenkapital					(4)	(4)		(4)
Egenkapital 30.09.2018	3 120	992	2	249	1 949	3 191	32	6 344

Sammendratt kontantstrømoppstilling

Q3 2018	Q3 2017		01.01 - 30.09 2018	01.01 - 30.09 2017	Året 2017
100	131	Resultat før skatt	286	373	621
2	(10)	Periodens betalte skatter	(109)	(260)	(251)
(1)		Salgsgevinst/-tap ved salg av anleggsmidler og datterselskap	(21)	(31)	(271)
159	182	Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	497	509	743
	15	Resultatandel fra investeringer etter egenkapitalmetoden	(8)	20	9
10	(11)	Finansposter uten kontantstrømeffekt	83	38	54
82	(17)	Endring i kundefordringer, varelager og leverandørgjeld	73	(105)	(267)
(13)	(188)	Endring i øvrig arbeidskapital	(491)	(472)	(114)
48	(80)	Endring i andre tidsavgrensninger	(192)	(101)	73
20	16	Innbetalte renter	49	41	56
(20)	(21)	Utbetalte renter	(59)	(49)	(62)
388	18	Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	107	(36)	592
(197)	(190)	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	(652)	(645)	(959)
(1)	(11)	Kontanteffekt ved kjøp av virksomhet	(1)	(30)	(40)
		Kontanteffekt ved kjøp av tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet		(7)	(7)
27	12	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	64	78	232
	(1)	Kontanteffekt ved salg av virksomhet	(102)	596	824
		Kontanteffekt ved salg av tilknyttede selskaper			21
		Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper		2	2
(2)	13	Endringer i langsiktige fordringer og finansielle anleggsmidler	6	22	16
(173)	(177)	Netto Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(685)	16	88
100		Innbetaling ved opptak av gjeld	100	1 000	1 500
(225)	(50)	Utbetaling ved nedbetaling av gjeld	(375)	(100)	(100)
130	145	Nedgang/økning i kassekreditt	531	145	
(194)	(19)	Utbetalt utbytte	(194)	(19)	(19)
(189)	76	Netto Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	62	1 026	1 382
26	(84)	Netto endring i likvider gjennom året	(516)	1 005	2 062
3 395	2 964	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	3 937	1 875	1 875
3 421	2 880	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	3 421	2 880	3 937

UTVALGTE TILLEGGSOPPLYSNINGER

Generelt

Posten Norge AS ble etablert som selskap den 1. desember 1996, og er et norskregistrert aksjeselskap med staten ved Nærings- og fiskeridepartementet som eneste aksjeeier. Posten Norge AS har adresse Biskop Gunnerus gt. 14, 0001 Oslo.

Den sammendratte delårsrapporten er utarbeidet i henhold til IFRS (International Financial Reporting Standards), slik det er godkjent av EU og er i overensstemmelse med gjeldende regnskapsstandard IAS 34 for delårsregnskap. Det sammendratte delårsregnskapet gir ikke fullstendige noteopplysninger som er påkrevd i årsregnskapet og følgelig skal denne rapporten leses i sammenheng med årsregnskapet.

Regnskapsprinsipper

Delårsregnskapet er avlagt etter IFRS, med de samme regnskapsprinsipper som er beskrevet i årsrapporten for 2017 med følgende unntak:

Nye eller endrede standarder tatt i bruk fra 1. januar 2018:

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstatter IAS 39 Finansielle instrumenter – Innregning og måling. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling, verdifall og sikringsbokføring. Konsernets finansielle eiendeler består i hovedsak av fordringer uten vesentlige finansieringselementer, og konsernet har således benyttet den forenklete modellen i implementeringen. Endringene som følger av denne standarden har ikke vesentlig effekt for konsernregnskapet. Se også omtale i konsernets årsrapport 2017.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Standarden stiller nye og endrede krav til tilleggsopplysninger. Endringene som følger av denne standarden har ikke vesentlig effekt for inntektsføringen til konsernet. Ut fra opplysningskravene i IFRS 15 har konsernet valgt en ytterligere inndeling av inntektene i kategorier som vises i noter fra og med 2018, se note 1. Grunnet valg av implementeringsmetode (modifisert metode) skjer det ingen omarbeidelse av sammenligningstall, og følgelig vises kun inntektskategorier for inneværende år. Se ellers omtale i konsernets årsrapport 2017.

Det er ingen øvrige vedtatte standarder eller fortolkninger som har trådt i kraft fra 1. januar 2018 som har vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

Vedtatte standarder som ikke er trådt i kraft:

IASB utga i januar 2016 IFRS 16 Leieavtaler. Standarden krever at leietaker balansefører leieavtaler, slik at verdien av bruksretten for en eiendel og den tilsvarende leieforpliktelsen vises i balansen. Leiebetaling som etter dagens regnskapsregler inngår i andre driftskostnader vil etter IFRS 16 klassifiseres som avskrivninger og finanskostnader. Se ytterligere informasjon om konsernets vurdering av standarden i årsrapport 2017.

Implementering av denne standarden vil ha vesentlig effekt for konsernet. Estimert implementeringseffekt er spesifisert i konsernets regnskapsprinsipper i årsrapport 2017.

Den nye standarden trer i kraft for regnskapsåret 2019.

Estimater og vurderinger

I utarbeidelsen av delårsregnskapet har ledelsen benyttet estimater og forutsetninger som har påvirket inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld. Områder hvor slike estimater og vurderinger kan ha påvirkning er goodwill, andre immaterielle eiendeler, varige driftsmidler, pensjoner, avsetninger og skatt.

Kildene til usikkerhet ved estimering er de samme som ved årsoppgjøret for 2017. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg, og endringene vil bli regnskapsført når eventuelt nytt estimat fastsettes.

Årsrapport for 2017 er tilgjengelig på www.postennorge.no

NOTEINFORMASJON TIL REGNSKAPET

Note 1 Segmenter

Posten Norge fordeler sin virksomhet i to driftssegmenter, Logistikk og Post. Eierfunksjon og fellesfunksjoner inngår i Annet.

Driftssegmenter i konsernet rapporteres i henhold til områder hvor driftsresultater gjennomgås regelmessig av Postens styre, for at styret skal avgjøre hvilke ressurser som skal fordeles på segmentet og vurdere dets inntjening. Interne inntekter er omsetning mellom segmentene i konsernet. Prising av transaksjoner mellom segmentene er basert på normale kommersielle forhold og som om segmentene var uavhengige parter.

Segmentene er nærmere beskrevet i årsrapporten for 2017.

Inntekter per segment

Q3 2018	Q3 2017	Totale driftsinntekter	Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
4 081	3 831	Eksterne inntekter	12 117	11 541	15 726
161	207	Interne inntekter	487	613	807
4 242	4 038	Logistikk	12 604	12 153	16 533
1 561	1 976	Eksterne inntekter	5 368	6 420	8 952
210	181	Interne inntekter	617	545	742
1 770	2 156	Post	5 986	6 965	9 694
1		Eksterne inntekter	1	(1)	
325	328	Interne inntekter	1 004	1 008	1 295
325	328	Annet	1 005	1 007	1 295
(695)	(716)	Eliminering	(2 108)	(2 165)	(2 844)
5 643	5 807	Konsern	17 487	17 959	24 678

Inntektskategorier (eksterne inntekter)

Leveranser over tid*	Hittil 2018
Pakker og Gods	5 666
Øvrig Logistikkvirksomhet	6 451
Sum Segment Logistikk	12 117
Post- og banktjenester	4 793
Statlig kjøp	380
Annet	195
Sum Segment Post	5 368
Annet	1
Sum driftsinntekter	17 487

*Enkelte av konsernets tjenester leveres på et bestemt tidspunkt. Disse tjenestene er ikke separert fra inntekter som leveres over tid da de er ansett som uvesentlig

Driftsresultat (EBIT) per segment

Q3 2018	Q3 2017	Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
182	173	Logistikk	334	334	497
139	166	Post	587	674	1 152
(36)	(30)	Annet	(145)	(123)	(263)
285	309	Konsern	777	885	1 386

Q3 2018	Q3 2017	Justert driftsresultat	Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
87	77	Logistikk	45	65	129
76	84	Post	387	440	843
(37)	(31)	Annet	(148)	(128)	(269)
126	130	Konsern	284	377	703

Q3 2018	Q3 2017	Driftsresultat (EBIT)	Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
78	68	Logistikk	38	86	162
76	125	Post	439	477	819
(37)	(34)	Annet	(149)	(147)	(290)
116	159	Konsern	328	416	692

Eiendeler og gjeld per segment

30.09.2018	Logistikk	Post	Annet	Elim.	Konsern
Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	384				384
Øvrige anleggsmidler	5 820	2 105	159		8 083
Omløpsmidler	3 016	845	106	(133)	3 835
Sum allokerte eiendeler	9 220	2 950	265	(133)	12 302
Utsatt skattefordel					266
Rentebærende fordringer					59
Likvide midler					3 421
Sum ikke allokerte eiendeler					3 746
Totale eiendeler					16 048
Avsetning og forpliktelser	837	622	15		1 474
Sum rentefri gjeld	2 424	1 755	189	(133)	4 236
Sum allokert gjeld	3 261	2 378	204	(133)	5 710
Utsatt skatt					
Sum rentebærende gjeld					3 996
Sum ikke allokert gjeld					3 994
Total gjeld					9 704

31.12.2017	Logistikk	Post	Annet	Elim.	Konsern
Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	427	22			449
Øvrige anleggsmidler	5 672	2 247	182		8 100
Omløpsmidler	2 928	1 145	17	(22)	4 068
Sum allokerte eiendeler	9 027	3 413	198	(22)	12 617
Utsatt skattefordel					281
Rentebærende fordringer					127
Likvide midler					3 937
Sum ikke allokerte eiendeler					4 345
Totale eiendeler					16 962
Avsetning og forpliktelser	902	603			1 505
Sum rentefri gjeld	2 809	2 328	205	(22)	5 321
Sum allokert gjeld	3 711	2 931	205	(22)	6 825
Utsatt skatt					
Sum rentebærende gjeld					3 761
Sum ikke allokert gjeld					3 761
Total gjeld					10 587

Kontantstrøm for segmentene

Hittil 2018	Logistikk	Post	Annet	Konsern
Resultat før skatt	(4)	418	(128)	286
Salgsgevinst/-tap ved salg av anleggsmidler og datterselskap	(4)	(17)		(21)
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	292	201	4	497
Resultatandel fra investeringer etter egenkapitalmetoden	(4)	(3)		(8)
Endringer i arbeidskapital og øvrige tidsavgrensninger	(354)	(172)	(83)	(610)
Periodens betalte skatter				(109)
Finansposter uten kontantstrømeffekt				83
Netto rentebetalinger				(10)
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(75)	426	(206)	107
Kontanteffekt ved kjøp	(529)	(114)	(9)	(653)
Kontanteffekt ved salg	45	(84)		(38)
Endringer i langsiktige fordringer og finansielle anleggsmidler	6			6
Netto Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(478)	(198)	(9)	(685)
Innbetaling ved opptak av gjeld				100
Utbetaling ved nedbetaling av gjeld				(375)
Nedgang/økning i kassekreditt				531
Utbetalt utbytte				(194)
Netto Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				62
Netto endring i likvider gjennom året				(516)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse				3 937
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt				3 421

Note 2 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

	Posten Norge Konsern	
	Immaterielle eiendeler	Varige driftsmidler
Balanse 01.01.18	2 118	5 794
Tilganger	157	495
Tilgang fra kjøp av selskap	14	
Avgang		(46)
Avgang fra salg av selskap	(10)	(30)
Avskrivninger	(99)	(394)
Nedskrivninger	(2)	(3)
Omregningsdifferanser	(32)	(41)
Balanse 30.09.18	2 146	5 774

Investeringer eksklusiv oppkjøp per 3. kvartal 2018 utgjorde 652 mill. kroner. Av dette utgjorde investeringer i IT-løsninger 157 mill. kroner. Av 495 mill. kroner investert i varige driftsmidler gjaldt 200 mill. kroner bygg og fast eiendom, hovedsakelig til nye logistikkentre i Vestfold og Stavanger. Investeringer i øvrige varige driftsmidler gjaldt terminalutstyr, kjøretøy og annet driftsløsøre.

Avgang av driftsmidler gjaldt i hovedsak ordinære driftsavganger. Avgang ved salg av selskap er knyttet til salg av Bring Citymail Sweden.

Det henvises til note 7 for omtale av tilgang og avgang av selskap.

Note 3 Egenkapital

Aksjekapitalen bestod per 30. september 2018 av 3 120 000 aksjer til pålydende verdi av 1 000 kroner. Selskapets aksjer eies i sin helhet av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet.

På Generalforsamlingen i juni 2018 ble det vedtatt å dele ut 194 mill. kroner i utbytte, tilsvarende styrets forslag i årsregnskapet for 2017. Utbytte ble utbetalt i august 2018.

Note 4 Rentebærende langsiktig og kortsiktig gjeld

Konsernets langsiktige rentebærende gjeld ble redusert med 118 mill. kroner fra 31. desember 2017 til 30. september 2018. Dette skyldes hovedsakelig nedbetaling av lån med 100 mill. kroner og endring i virkelig verdi av lån i japanske yen med 15 mill. kroner.

Kortsiktig rentebærende gjeld per 30. september 2018 var økt med 353 mill. kroner sammenlignet med 31. desember 2017. Dette skyldtes hovedsakelig økt trekk på kassekreditt med om lag 530 mill. kroner, økte sertifikatlån med 100 mill. kroner og nedbetaling av obligasjonslån med 275 mill. kroner.

Per 30. september 2018 var det ikke trukket noe på konsernets trekkfasiliteter. Renten på Postens utestående rentebærende gjeld var gjennomsnittlig 2,1 prosent per 30. september 2018.

Note 5 Andre inntekter og kostnader

Andre inntekter og kostnader omfatter blant annet omstillingskostnader og gevinst/tap ved salg av anleggsmidler. Formålet med denne linjen er å skille ut vesentlige periodefremmede poster slik at utviklingen på driftslinjene presentert i justert driftsresultat er sammenlignbare.

Q3 2018	Q3 2017	Hittil 2018	Hittil 2017	Året 2017
1	Gevinst/tap(-) ved salg av anleggsmidler mv	21	31	270
(10)	47 Omstillingskostnader(-)	(9)	30	15
	Andre inntekter/kostnader(-)	29		(229)
(10)	46 Sum andre inntekter og kostnader(-)	40	61	57

Gevinst ved salg av anleggsmidler hittil i 2018 bestod i hovedsak av salg av tomt tilhørende Posten Eiendom Svanholmen, mens det for samme periode i 2017 hovedsakelig var knyttet til salg av konsernet Bring SCM og Bring Cargo Fastighets AB.

Omstillingskostnader i 3. kvartal 2018 gjaldt hovedsakelig driftstilpasninger i segment Logistikk. I samme kvartal i 2017 ble det tilbakeført avsetninger gjeldende tilpasning til én adressert brevstrøm i segment Post på 50 mill. kroner.

Andre inntekter og kostnader bestod i hovedsak av tilbakeført avsetning på 34 mill. kroner etter at konsernet i første kvartal 2018 solgte datterselskapet Bring Citymail Sweden til det tyske selskapet Allegra Capital GmbH og avtalens utfall resulterte i lavere tap enn forventet, se note 7 for nærmere informasjon. Andre inntekter og kostnader i 2017 vedrørte i hovedsak avsetninger for forventet tap i tilknytning til dette salget.

Posten mottok i 2017 et krav om erstatning fra leverandør knyttet til endringer i innkjøpsvolum. Kravet er på 110 mill. kroner. Posten bestrider kravet i sin helhet, og det er ikke foretatt avsetning i regnskapet.

Note 6 Virkelig verdimåling

Ved beregning av virkelig verdi for finansielle eiendeler og forpliktelser brukes metoder og forutsetninger samt virkelig verdi hierarki i tråd med tidligere år. Dette er nærmere beskrevet i årsrapporten for 2017.

Konsernet hadde følgende finansielle eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi per 30. september 2018:

	Verdsettelsesnivå	Til virkelig verdi			Til amortisert kost		Sum 30.09 2018
		FVO - Virkelig verdi over res	Derivater til virkelig verdi over res	Derivater til virkelig v. over utvidet res/EK	Fordringer	Andre finans. forp.	
Eiendeler							
Rentebærende langsiktige fordringer					13		13
Andre finansielle anleggsmidler	2		146	5	12		164
Rentefrie kortsiktige fordringer	2				4	3 818	3 822
Rentebærende kortsiktige fordringer						46	46
Likvide midler							3 421
Sum finansielle eiendeler							7 466
Forpliktelser							
Rentebærende langsiktig gjeld	2	591				2 363	2 954
Rentefri langsiktig gjeld	2		12	3		2	17
Rentebærende kortsiktig gjeld						1 042	1 042
Rentefri kort. gjeld, inkl. betalbar skatt	2					4 219	4 220
Sum finansielle forpliktelser							8 232
Sum verdsettelsesnivå 1 (netto)							
Sum verdsettelsesnivå 2 (netto)		(591)	135	5			(451)
Sum verdsettelsesnivå 3 (netto)							

Nivå 1: Noterte priser.

Nivå 2: Annen observerbar input, direkte eller indirekte.

Nivå 3: Ikke-observerbar input.

	Verdsettelsesnivå	Til virkelig verdi			Til amortisert kost		Sum 31.12 2017
		FVO - Virkelig verdi over res	Derivater til virkelig verdi over res	Derivater til virkelig v. over utvidet res/EK	Fordringer	Andre finans. forp.	
Eiendeler							
Rentebærende langsiktige fordringer					20		20
Andre finansielle anleggsmidler	2		163		25		188
Rentefrie kortsiktige fordringer	2				4 053		4 054
Rentebærende kortsiktige fordringer					107		107
Likvide midler							3 937
Sum finansielle eiendeler							8 306
Forpliktelser							
Rentebærende langsiktig gjeld	2	607				2 465	3 072
Rentefri langsiktig gjeld	2		19	3		2	24
Rentebærende kortsiktig gjeld						689	689
Rentefri kort. gjeld, inkl. betalbar skatt	2		3	13		5 280	5 296
Sum finansielle forpliktelser							9 082
Sum verdsettelsesnivå 1 (netto)							
Sum verdsettelsesnivå 2 (netto)		(607)	142	(16)			(481)
Sum verdsettelsesnivå 3 (netto)							

Nivå 1: Noterte priser.

Nivå 2: Annen observerbar input, direkte eller indirekte.

Nivå 3: Ikke-observerbar input.

Tabellen over viser klassifisering i henhold til IFRS 9, for nærmere beskrivelse se finansiell årsrapport 2017. Det har ikke vært overføringer mellom nivåene innen virkelig verdi hierarkiet fra i fjor.

Note 7 Endringer i konsernets struktur

Salg av selskap

Posten Norge AS solgte i mars 2018 Bring Citymail Sweden til det tyske selskapet Allegra Capital GmbH, med regnskapsmessig virkning fra 1. mars 2018. Bring Citymail Sweden driver postdistribusjon i Sverige og vil drive virksomheten videre under navnet Citymail, med kontinuitet for kunder og medarbeidere. Salget medførte avgang av driftsmidler, kortsiktige fordringer og gjeldsposter relatert til driften av virksomheten, samt investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

Andre endringer

Det ble gjennomført en virksomhetsoverdragelse av Home Delivery virksomheten fra Posten Norge AS til Bring Express Norge AS med virkning fra 1. januar 2018.

ALTERNATIVE RESULTATMÅL

3. KVARTAL 2018

Alternative Resultatmål

Konsernets finansielle informasjon er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). I tillegg er det opplyst om alternative resultatmål som jevnlig følges opp av ledelsen for å forbedre forståelsen av resultatene. De alternative resultatmålene som presenteres kan defineres ulikt av andre selskaper.

Etterfølgende omtales konsernets resultatmål og andre måltall som er benyttet i års- og kvartalsrapportene.

Organisk vekst

Organisk vekst gir konsernets ledelse, styret og øvrige brukere av den finansielle informasjonen mulighet til å analysere underliggende vekst av den operasjonelle virksomheten.

	30.09 2018	30.09 2017
+ Driftsinntekter (årets)	17 487	17 959
- Driftsinntekter (fjorår)	17 959	18 340
= Nominell endring i driftsinntekter	(472)	(381)

	30.09 2018	30.09 2017
+ Nominell endring i driftsinntekter	(472)	(381)
+/- Valutaeffekt	4	254
+/- Kjøp av virksomhet		67
+/- Salg av virksomhet*	921	
+/- Endring statlig kjøp	(258)	128
= Organisk endring i driftsinntekter	195	67

* Justering av driftsinntekter i forrige år for virksomhet solgt i år

	30.09 2018	30.09 2017
Organisk endring i driftsinntekter/ Justert driftsinntekt*	195	67
= Organisk vekst	1,1 %	0,4 %

* Justert driftsinntekt er driftsinntekter justert for valutaeffekter, oppkjøp og statlig kjøp.

Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA), justert driftsresultat, driftsresultat (EBIT)

Konsernets ledelse følger opp konsernets økonomiske situasjon gjennom bruk av felles måltall (KPI'er) og måltall som viser inntekter og kostnader knyttet til konsernets ordinære operasjonelle drift.

De alternative målene som benyttes i rapportering til konsernledelsen består av inntjening eksklusiv poster som ikke er av driftsmessig karakter.

Resultat før skatt, finansposter, avskrivninger (EBITDA) er et viktig finansielt parameter for konsernet og danner basis for begrepet justert driftsresultat. Justert driftsresultat er EBITDA før andre inntekter og kostnader og inkluderer avskrivninger. Driftsresultat (EBIT) inkluderer konsernets nedskrivninger, andre inntekter og kostnader, samt inntekt fra tilknyttede- og felleskontrollerte selskaper.

Måltallene er nyttig for brukere av Postens finansielle opplysninger, herunder ledelse, styret og eksterne parter. Det gir brukere av den finansielle informasjonen muligheten til å vurdere driftsresultatet basert på variable løpende poster, da det utelukker avskrivninger og amortiseringskostnader, engangsposter og øvrige gevinster og tap knyttet til investeringer. Det antas også at måltallene gir mulighet for en mer sammenlignbar evaluering av driftsresultat i forhold til konsernets konkurrenter.

	Hittil 2018	Hittil 2017
+ Driftsinntekter	17 487	17 959
- Vare- og tjenestekostnad	7 418	7 563
- Lønn og personalkostnader	6 637	6 949
- Andre driftskostnader	2 656	2 563
= Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	777	885

	Hittil 2018	Hittil 2017
+ Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	777	885
- Avskrivninger	492	508
= Justert driftsresultat	284	377

	Hittil 2018	Hittil 2017
Justert driftsresultat/ Driftsinntekter	284 17 487	377 17 959
= Justert driftsmargin	1,6 %	2,1 %

	Hittil 2018	Hittil 2017
+ Justert driftsresultat	284	377
- Nedskrivninger	5	2
+/- Andre inntekter og (kostnader)	40	61
+ Inntekt fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	8	(20)
= Driftsresultat (EBIT)	328	416

	Hittil 2018	Hittil 2017
Driftsresultat (EBIT)/ Driftsinntekter	328 17 487	416 17 959
= Driftsresultat (EBIT)-margin	1,9 %	2,3 %

Netto rentebærende gjeld (NIBD) og likviditetsreserve

En overordnet målsetning i konsernets retningslinjer for finans, er å sørge for at konsernet har finansiell handlefrihet. Finansiell handlefrihet gir forretningen mulighet til å operasjonalisere strategier og nå sine mål. Konsernet skal til enhver tid ha tilstrekkelig tilgang til kapital til samlet å dekke normale svingninger i konsernets likviditetsbehov, refinansieringsrisiko og normal ekspansjonstakt uten at enkeltprosjekter utløser særskilte finansieringstiltak. Det vil si tilstrekkelige rammer til å kunne realisere konsernets vedtatte strategier.

Netto rentebærende gjeld og likviditetsreserve er en indikator på konsernets likviditetsmessige situasjon og følges tett av konsernets sentraliserte finansfunksjon. Det er også et enkelt mål som kan brukes til å vurdere konsernets likviditetsbehov.

Netto rentebærende gjeld består av både kortsiktig og langsiktig rentebærende gjeld, eksklusive finansielle instrumenter, som gjeldsinstrumenter og derivater, markedsmessige finansplasseringer, samt kontanter og kontantekvivalenter.

Konsernets likviditetsreserve består av alle midler konsernet har tilgjengelig for å finansiere sin drift og sine investeringer. Den er fordelt på hva som er tilgjengelig i henhold til avtaler på kort sikt og på lengere sikt og er et nyttig mål for å vurdere om konsernet har tilstrekkelig likviditet til å fullføre den fastlagte strategien for konsernet.

	30.09 2018	30.09 2017
+ Rentebærende langsiktig gjeld	2 954	2 841
+ Rentebærende kortsiktig gjeld	1 042	559
- Markedsbaserte finansplasseringer	3 276	2 724
- Kontanter	50	58
- Bankinnskudd konsernkonto		4
- Bankinnskudd	95	94
= Netto rentebærende gjeld (fordring)	575	520

	30.09 2018	30.09 2017
+ Markedsbaserte plasseringer	3 276	2 724
+ Syndikatfasilitet	3 313	3 294
+ Trekkfasiliteter		750
- Sertifikatlån	400	300
= Langsiktig likviditetsreserve	6 189	6 468

	30.09 2018	30.09 2017
+ Langsiktig likviditetsreserve	6 189	6 468
+/- Innestående konsernkonto		
+/- Innestående utenfor konsernkonto	96	98
+ Ubenyttet kassakreditt	19	406
= Kortsiktig likviditetsreserve	6 303	6 973

Investert kapital og avkastning på investert kapital (ROIC)

Konsernet skaper verdi for eierne ved å investere kontanter i dag som bidrar til økte kontantstrømmer i fremtiden. Konsernets verdi skapes så lenge virksomheten vokser og oppnår en høyere avkastning på sin investerte kapital (ROIC) enn kapitalkostnadene (WACC). Det er et nyttig verktøy for å måle hvorvidt investeringene gir tilstrekkelig forretning.

Poster som inngår i beregningen av investert kapital vises nedenfor:

	30.09 2018	30.09 2017
+ Immaterielle eiendeler	2 135	2 210
+ Varige driftsmidler	5 776	5 852
+ Omløpsmidler	7 364	6 502
- Sum likvide midler	3 424	2 217
- Rentebærende kortsiktige fordringer	81	92
- Rentefri kortsiktig gjeld	4 648	5 084
+ Betalbar skatt	92	128
+ Utbytte og konsernbidrag	30	3
= Investert Kapital*	7 245	7 302

*Rullerende 12 måneder tall

	2018	2017
Siste 12 måneder akkumulert justert driftsresultat/ Investert Kapital*	610	644
= Avkastning på investert kapital (ROIC)	8,4 %	8,8 %

*Rullerende 12 måneder tall

Øvrige alternative resultatmål

Konsernet benytter og presenterer enkelte andre frittstående resultatmål. Dette er resultatmål som anses å være nyttige for markedet og brukerne av konsernets finansielle informasjon. Disse måltallene er vist i tabellen nedenfor:

	Hittil 2018	Hittil 2017
+ Totale investeringer	665	664
- Investeringer grunnet oppkjøp av virksomhet	14	19
= Investeringer før oppkjøp av virksomhet*	652	645

*Tilsvarende tilgang driftsmidler og immaterielle eiendeler i kontantstrømpoppstillingen

	2018	2017
Resultat siste 12 måneder etter skatt/ Gjennomsnittlig egenkapital per balansedato*	330	35
= Egenkapitalavkastning etter skatt (ROE)	5,3 %	0,6 %

* $(IB+UB)/2$

	30.09 2018	30.09 2017
Egenkapital per balansedato/	6 344	6 197
Egenkapital og gjeld (total kapital)	16 048	15 763
= Egenkapitalandel	39,5 %	39,3 %